

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD", Constantinople

Téléph. St. 865

XIème ANNEE

1 Sbre. 1925 — No 187

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

آبونمان : سنه لیکي [۲۴ نسخه]
تورکيا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغدلیسی ه لیرادر .

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنه

نومرو ۱۸۷ — ۱ ایلول ۱۹۲۵

دوشدېکې موقع مشکدن کنديستی، هيچ اوماديښي
بر يولدن قورتاران شوتيجي کنديسني يازدم. درحال
تلقرفله:

«ذات عاليرينك حصافتکارانه همتلرينه وموسيو
سوخورکده ائتلاف پرورايکنه خاصه تشکرلر ايدرم.»
ديه جواب ويرمش ایدی.

ابوبکر حازم

سياحت انطباعلری

دركاه مولانا پوست نشيني چلي عبدالحليم افندي يي
زيارت. - مولويلره خصوصي رانجذاب طويارم.
ظن ايديوورم كه بكتاشيلر كيبي اونلرده ده - صورت
عموميه ده بر حرانديشلك قاشي واردر. همنهرلرمدن
بيكباشي وهي بك دكاه مولانا به بني ايصال يتدي.
زيارته كلديكمزي درويشلردن بري واسطه سيله چلي
افندي به بيلديردك. قبول سالوننده تري جوق اوزون
مدت انتظارده بر قافسزين چلي افندي متبسم ومتحسس
سيا ايله كلدي. روحاني آشنالغني سويله دي بوندن
اوتوز بش سنه اول انتشار ايدن «تربه معصوميت»
آدلي اوزون بر منظومه مدن

آلام ييدم، كبر كيندم،

بيلمك كيبي درد سرگيندم،

پشمينه نخت حياتي

ايواكه بي خبر كيندم.

قطعه سني اوقودي. نازك ومنور بر كنچدر.

مولانا جلالدين رومي نك نور وناري اونك
يوركننده التامع و اشتعالدن خالي دكلدر. ذاتاً قونيه
سياخته بني تشويق ايتمش اولان محب فضيلتمندم قونيه ده
اجزاجي حسام الدين بك دخي احضاد مولانادنر.
بني حسام الدين بكة ربط ايدن رابطه روحانيه (دلمستي)
مولانا) اولمشدر. حسام الدين بك (دلمستي مولانا) يي
كيجه وكوندوز يانسندن آيرميور. ۱۸۳۳ نومرولو
(اجتهاد) ده كي وعدمي انجاز ايده جكم يعني دلمستي
مولانادن بر قاچ پارچه قارلر مه صونا جاعم.

رؤيت اولنور. بزم بر مامورمن ديمك اولان برذالك
شاپقه چيقارماق كيبي محكمه مزه بر حرمتسزلكده
بولنقله برابر محضا بو حرمتسزلكني اخطار ايتمش اولماسندن
دولايي محكمه رئيسي بر اجنبي قونسولا توسنه ترضيه
ويرمك ايچون سفارتي ولايته تسليط ايتديرمه سي
وعلى الخصوص ايجاب منفعت كوره بر تابعيت مترده
استعمال ايتمه سي كيبي بك چيركين بر حركتي محضا
كنديسنك صايقيسزلقى ايله ميدانه چيقاجني ايچون
هرشيدن اول رزي مديرتني اضاعه ايدر. بناء عليه
شوتيجي دوشونيله رك بوندن صرف نظر اولتمق موافق
اولاجني خالصانه تا كيد ايدرم.

بوسوزلري سياسي رنكدن رنكه كيره رك ديكلهين
موسيو سوخور:

— ذات عاليرينه بك بويوك حرمت واعتماد واردر.

— ناصيل مناسب كورور ايسه كر ايله ياپالم دېدي.

— او حالده ياربني، ساعت اونبرده افردميدى ايله
برلكده دائره حكومته كليكر رئيس افندي يي ده دعوت
ايده رك باريشديرلم ديدم.

ويس قونسول درحال موافقت ايده رك كيتدي.
شوتيجي يي وساعت اونبردن اول نژدنده بولماسي موافق
اولاجني سويله دم.

آيلردن بري معروض اولدني تضيقا نك بوبله خلاف
مأمول بر نتيجيه اقرارندن بك مسرور اولدى.
«نه اولور، نه اولماز. بلكه اونلربندن داها اول طاورانيورده
بن اونلرك آياغنه كلش اولورم ديه استعجال ايتدم.»
ديه رك نزديمه كلدي.

معين ساعتده ويس قونسول وترجان كلديلر.

«آيلرجه سورن بر سوء تفهم بواندن اعتباراً
نهایت بولمق ايچون رئيس افندي ايله مصافحه ايديكز»
ديدم قونسولوس، خيري افندي عفيف وعادل بر محكمه
رئيسيدر. اوني يرلي اجنبي هر كس سهور و حرمت
ايدر. «ديه رك بر هيكل صلابت كيبي بلا حركت
آياقده دوران و ترضيه ويره جك ايكن شوشكده ترضيه
آلدنغدن دولايي بك بشوش اولان خيري افندي نك
آلني صيقتي، ترجمارده بر وضع احترامكارانه ايله
قونسولوسي تعقيب ايتدي،

« مثنوی شریف » کوردک ؛ برنجیسی ۹۳۶ تاریخنده یازیش وهر صحیفه نه بر بوجوق آلتوناق خالص آلتون کیشمشر .

ایکینجی درجده مصنع و معتنا اولان دیگر بر مثنوی ایسه ۶۷۱ ده یازیشمشر . باشنده شیخ سعدالدین قنوی نک بر بوجوق صحیفه لک بر تقریضی واردر .

بزم عرفان - قونییه ده فکر حیاتی بلیریور . برخیلی کنجملره کوروشدک ، قونییه یی ترک ایتمه دن اول زرعت بانکه سی شعبه مدیری ممتاز بحری بکک او طه سنده بو کنجملره خالی کوروشدک « کوستا و لوبور » علم سیستمنی جوق سومش کنجملردر و بو معارفیه « روح الاقوام » ک سبب اولدیفنی سویله دیلر بو کنجملر : معارف مدیری جلیل بک ، ارکک معلم مکتبی زراعت معلمی صدرالدین رحیمی بک ، تلغرافخانه مأمورلردن راشد بک موزه مدیری ناجی فیکرت بک ، زراعت بانک شعبه سی مدیری ممتاز بحری بک ، او به راتور دو قنور ایوب صبری بک در ؛ ولایت مکتوبیجیسی محمد علی بک ایله (قونییه) غزنه سی مدیری سرور بک ده قونییه ده کزیده و منور کنجملردن درلر .

فخرالدین پاشایی زیارت — مبعوثلغه مسسک اصلیمی اولان عسکرلکی ترجیح رمبعوثلقدن استعفا ایتش اولان فخرالدین پاشایی زیارته بی سوق ایدن شی قیشله سنک او کتده وجوده کتیرمیش اولدینی منتظم میدان ایله شوق عمرانه وسلم بر ذوقه دلالت ایدن مآری اولدی . افکار و امور اعتقادیه ده بر آز محافظه کار اولدیفنی وصیجاق قبول اولونماق احتمالی بر آرقداشم احساس ایتدی . بو احساسی ، کوروشمک آرزومی قوتلندیرمک نتیجه سی ویردی .

کوروشدک خلاصه الخلاصه کنج مضبوط الاطوار بر قوماندان بولم (اجتهاد) ی ده ، « آنتی بود » ی اولان مجموعه یی ده او قورمیش ؛ بودورلو اعتداله دینه جک یوقدر . « هراییک نافوسی دیکله یور » دیمکدر . قونییه حوالیسینده کی آغاجسزلقدن بحث ایتدک . علاقه او یاندیریجی خایی مطالعلمی واردر . (ماردین) طرفنده بولونمش اورالده خالص تورک بکلریله تورکمن لرله

عبدالحلیم چلبی افندی زه درگاهک کتبخانه سی کزیدردی . ۱۲۵۶ تاریخنده یازیش غایت کوچوک قطعه ده بر قرآن کوستردی . بک مصنع بر اثر درر . صوکره « فخری اویمانی » دییه شهرت آلمش و بحق شهرت آلمش اولان اویمه لری کوستردی . ۹۳۶ تاریخ شهریسینده غضنفر اسمنده بر ذات طرفندن وجوده کتیریش نفیس یازی ایله یازیش بر (منتخبات اشعار فارسیه) کوردک .

مصور حافظ دیوانی بر مجوهردر . یالکنز چلبی افندینک جد اعلالری بر چای چکرکن صویه دوشورمش وهان کتاب قورتاریش ایسه ده بر قاچ صحیفه سی بوزولمشر .

رسمی دده مقطعی رسمی — دده سادات مولوبه دن اولدینی کبی صناعتکارلرک ده اسانده سندن ایش نقر صناعتده فوق العاده مهارته شاهد اولم . (قونییه) یه کیدن هر علم و صناعت محبی درگاه مولاناده رسمی دده مقطعی زیارت و تماشا ایتمه لی درر . بوقادار مصنع بر اثر مهارتی بردفعه (ویانه) ده نیچادن مادام هاس Haas ک ویتیرینده کورمشم . مادام فوزه هاسک النده بولنان بواثر صناعت فیل دیشندن معمول وبری دیکرینک یچنده متحرک و مظروف ایکی کره ایدی . دیشاریده کی کره نک اوزری اینجه اویمه لرله ایشلنمش و اوزهرینه بووجهله ییلان وفیل رسملری پایلمشیدی بواينجه اویمه لرک بک کوچوک دلیلکرندن نقر قلمنک صوقولوب ایکینجی و مظروف کره نک سربست اولاراق ، طیش کره نک ایچنده حرکت ایدر برحاله ناصل کتیریلدیکنه حیرت ایتمه مک ممکن دکلدی . هر ایکی کره نک بکساره فیل دیشی اولدیفنده هیچ شبهه یوقدر . بوندن ماعدا مادام فون هاس « اوستریانک چینده جنرال قونسولوسی بولونمش اولان هه فون هاس ایله برابر اوراده بولونمش و چین صنعتکارلرینک بو اعجاز انکیز کره لری ناصیل اعمال ایتدک رینه شاهد اولمشدی .

رسمی دده مقطعی هر حاله بک اینجه بر روح کوسته رن بر اثر صناعت اولارق قالا جاقدر .

مثنوی شریفلر :

درگاه مولاناده جوق مصنع و مذهب ایکی نسخه

اولان La Plume مجموعه سنده آيلزجه بو آثار صنعت موضوع حيرانيت اولمشدر .

Fort comme un turc مثلي اوروپايلر حقمزده امور معنويه وفكرينه ده ضرب ايدم جكلردر .

بوضرب مثل يكرمي بش سنه اول (پارس) ده كچن برمباحته يي خاطر مه كيتردى ؛ هيسچ بر تمدحى منضم كورولمه مهنى تمى ايتديكن صوكره حكايه ايدم جكم . 1960 پاييس مشهري قورولدينى ائئاده (پاييس) ده ايدم .

La Lyre Turque عنواني فرانسزجه مجموعه شعارمك محتوياتي مياننده طبع ايدم يلكده اولان بر صونه يي ، وزمار فرانسه مجلس اعيان كيتخانه سي مديري و Ville de Marbres شاعري دنمكله معروف شاعر M. A. Mérat يه ، بر مباحثه ادبيه صره سنده ، بالمناصبه او قوبوردن صره

L'alouette a chanté la douloureuse aurore,
Le crépuscule garde un silence meurtri,
Le matin expirant de ses larmes s'irrole
Comme un bouton de fleur qui n'a jamais souri.

قطعه سنده كنجه نه ديمك ؛ ديدى irroper قطع سنده ديمك در ديم . يوق ، بويله كله يوقدر . ديدى .

فرانسزلساني ديكسيونرينه مراجعت ايتدك . ديكسيونزده كله يي بولدق . صوكره ، آز مستعمل غير مستعمل بر كله

اولما . يغبى تأييداً نظم ونثرى سوز كوتورمز و مقتدا معاصر و بر حيات شاعر لردن برى بولونان مشترك دوستمز

Les Vitraux Laurent Taillade عنواني كوچوك فقط پرلانطه كيى قيمتدار و تراشيده

منظومه لردن متشكل مجموعه اشعارى محتوياتندن بر صونه نك ايلك سطر نى تشكيل ايدن Vierges, vous

rayonnez comme une aube irrorée مصر اعنى ده او قونجه مسن و محترم شاعر

Mon bon ami, entendu, vous êtes fort comme un Turc même dans la science de notre langue يعنى عزيز دوستم ، تسليم ايتدم ، سز ، بزم لسانزه وقوف خصوصنده ده بر تورك كيى قوتليسكر ديمشدى .

كوروشمش (ماردين) ك جنوبنده متعش - متمكن ديمورم - «كيكى» عشيرتى ريشى محمد على بك فخري پاشايه ، ۱۳ سنه اول ، ديش كه اكين اكك بزم ايچون عيبدر . آغاج يتيشديرمك موضوع بحث بيله دكل .

فخر الدين پاشا ديوردى كه توركك اصلى وجبلى استحصال و تعميش واسطه سي حيوان يتيشديرمه در بوند خارچنده كي استحصالچيلق لر توركك فطرى ميلانى ايچون تاليدرلر .

كنديسنگ معيتمده بولونمش و صوكره كوينه كيتديكى زمان مرطرفده مبدولاً موجود اراضيدن بر قسمنده

باغ يتيشديرمش اولان بر چاوشك بوندن نه قدار نمون قالدني حكايه ايتدى ، چاوش ميخرالدين پاشايه «توصيه كن

اوزه رينه باغ ديكم شيمدى چوق نمونز اوزومك ياپراغندن ، ميوه سندن وباع بودامه زمانى ده اوجاق

ايچون بوداتى سندن استده ايدبيورز . جوءق ، چوچوق بول بول او اوم بيورز ، پكمز يابيورز . قيشين اككمله بيورز ديمش .

كورونيور كه توركك ايلك وجبلى صنعتى حيوان يتيشديرمك بونلرك سوديله ، ايله ، بوكله ، دريسيله ،

ياوروليله معيشت تأمين ايتك اولدينى حالده كنديسنه كوسته ريلن ديكر استحصال طريقه رينه ده قولايجه

كيريور . باشقا بر رده وياخود بر قاچ رده سويله مشدم ، شرقلى نك وبالخاصه توركك عمران عنصرلر نى تصرف

واستثمار و استجناسه يوكسك درجه ده استعدادى واردر . فى الحقيقه بز هنوز ژاپونلر كيى قدرت كشف

وابداع كوسترمه دك فقط بونك سببى وياخود اسبابى بزجه روشن و معلومدر . وبونلرك شرح و موضوع

بحث اولوناجاغى بر بو يردكلدر . بوكون ميخانيكه ، السكتريكه ، طبه دائر اختراعات و كشفيات اجماللرنده

ژاپون ، حتى بولغار ، رومن ، ارمنى ، يونان اسملرينه تصادف ايدبيورز . عرفداشلمز اولان بحار ، فين

اسملرينه راست كليورز . فينلرك صنايع نفيسه ده ، هيكلتر اشقده كوسترد بكرى فوق العاده قدرت و قابليت اوروپايى حيران براقتدر . يكرمى سنه اول (پاريس) ده

فينلرك رسم هيكلتر اشلق مشهري جهان مطبوعاتى آيلزجه مشغول ايتمشدى . او تاريخنده انتشار ايتمش

احتیاجی شدله حس ایدیور... جاری دستورلرله
همان لاینقطع متعارض اولان مطالعه apercus لرك
بی مانند درینلکندله جاذبه باتام، [مقاومت بر انداز]
کوروئیور... عملی درس لر اوراده، [عبوت و امتثال
درس لر] بی پایان در.

Edmond Picard
La Chronique de Bruxelles

دوقور (کوستاو لوبون) فلسفه تاریخیه نك یکی
برشکلی ابداع ایدیور... مشهور مؤلفك فکر نجه
انقلاب صورت خصوصیه نازک و دینی موقعلر سلسله
Catégorie سنه داخل بولون دینی نسبتده، اشتراك ایدن لر،
صوکره اونی مطالعه ادعاسنده بولونش اولانلرجه
حادثه انقلابك آز آکلاشیلش اولاراق قالماسی لابد
ایدی. «معتدلرك اثری اولان انقلاب، همان دأما
معتدلر طرفدن تدقیق و حقنده حکم اعطا اولونمشدر»
بوقطه ده ایسه بلا قید و شرط (کوستاو لوبون) ك
مدعاسنه اشتراك ایدیورم.

Louis Madelin
(Revue hebdomadaire)

...ا کر پسقولوجیا، بزده، برکون، کندیسنه
منور (Cultivé) دیمك حقنی حائز اولماق ایچون بر
آدامك مالك اولمایه مجبور اولدینی معلومات حوزه سنه
الحاق اولونمایه موفق اولورسه، بونتیجه (کوستاو
لوبون) ك ثباتکار مساعیسی سایه سنده اولاجاقدیر.
فی الحقیقه معقول یریلان داخلسنده یاپیلان تدقیقات
پسقولوجیا نهدن نه قدار عظیم فائده حاصل اولایله.
جکینی (کوستاو لوبون) قدار زمانزده هیچ
برکیمسه کوستره مشدر. میدان تداوله بر چوق مصیب
دعوا Proposition آتمشدرکه مرور زمانله مفید
نتیجه لر ویره جکدر.

Georges Sorel
(L'Indépendance)

(کوستاو لوبون) زمانمرك اك قوتلی مفکره لرندن
بر بدر. بتون مسائلی دریندن درینه قازار، تعمیق ایدر،
پسقولوجیا بی تجدید ایتدی. تربیه و تعلیم حقنده یازدینی
شیلرك جمله سی «قلاسیك» قالا جاق در.

تورك قدرت استجنا سنه حیرانیتنی مشهور حکیم
Max Nordau دخی هروسیه یله اظهار ایدردی.
وبوذاتك بو خصوصیه بنده کزده یازمش اولدینی مکتوب لر
محفوظ درکه مناسب بر زمانده نشر ایدیلسه فائده سزا اولماز.
تسلسل خاطرات انسانی قونیه سیاحتی انطباع لرله
هیچ بر مناسبت ظاهریه سی اولمایان ساحه لرله کوتور بیور.
کله جك دفعه دلمستی مولامدن بر قاج پارچه ترجمه و اشعار
مولانادن برایی منظومه متنی قید ایده رك قونیه بی ترك
ایده جکز و (انقره) دن آلمان انطباع لری عرض ایده جکز.
۲۷ اگستوس ۱۹۲۵ هکبلی آله

ج. ۰ ۶

کوستاو لوبون

و

تفکر عالمنده کوردیکی ایش

ذاتاً اوزون سنه لر دنبری عشق لی برمفکره ایشجه سی
اولان کوستاو لوبون، پسقولوجیا ایچون باکال اقدام
بر معبد انشا ایدیور... تحریات و تدقیقاسندن ا-تنتاج
ایتدیکی بره نسبی لری کندیسنه ره بر قیلاراق، مساعی سنك
تسلسله تابع اولاراق، کشفیاتی، غیر مجرد Concret
احوالك مطالعه سنه تطبیق ایتمیه قرار و بردی. وبوصوك
تدقیقك نتیجه سی (فرافسه انقلابی و انقلابلرك پسقولو-
جیاسی) عنوانی آلتنده بزده تقدیم ایدیور. اثر، صبورانه
سعی نك منجر اولدینی نتیجه منطقیه در. انشاسنه یکر می
سنه دن زیاده بر زماندن بری وقف نفس ایش اولدینی
کوزل بنیان فلسفی نك، شانسه لایق جهه سیدر...

G. Guesviller
(La Nouvelle Revue)

زمانمز کتابلری ایچنده (کوستاو لوبون) ك کتابلری
قادر دوشوندورن کتابلر طانیورم. ایشته بر دانسه سی
داها. بر دفعه ده بوتیه مایان کسکین بر لیکور کبی ایستر
ایسته مز، اونی آزار آزار او قودم. هر فقره سنده دیجه م، هر
صحیفه سنده یورغونلقدن دکل فقط او یاندر دینی علاقه.
دارلق، مراق و تفکرات - بیلرله قارنك دماغی آرام